

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2021-12-01
Besvaras senast
2021-12-16

Till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:124 HDP:s fängslade politiker samt kurdfrågan i Turkiet, Europa och Sverige

Den 24 oktober i år kunde man läsa att en rad ambassadörer från EU:s medlemsstater förklarats persona non grata i Turkiet. Den utlösande orsaken till den turkiska regeringens beslut (om det nu är ett verkligt regeringsbeslut eller bara ett lynnesutbrott från president Erdoğan's sida är i skrivande stund osäkert) är tydligen att man från europeisk sida krävt att affärsmannen Osman Kavala ska släppas fri och att de regelbundet återkommande arresteringarna av honom – där kritiken av Erdoğanregimen är enda orsak – ska upphöra.

President Erdoğan's irritation över Sveriges kritik mot hanteringen av Osman Kavala är dock inte den enda orsaken till beslutet att förklara Sveriges och en rad andra europeiska staters ambassadörer persona non grata i Turkiet. Det finns flera.

Det har från europeisk sida under lång tid förekommit stark kritik på en rad punkter mot president Erdoğan och hans styre. Presidenten har låtit fängsla för honom misshagliga ledamöter i landets parlament. Erdoğan har fängslat 5 000 folkvalda politiker och medlemmar i HDP. Flera hundra kurdiska kommunfullmäktigeledamöter och kommunalråd från HDP har ersatts med regimens egna män medan de folkvalda sitter fängslade utan någon rättegång, däribland HDP:s ledare Selahattin Demirtaş och Figen Yükkedag i hela sex år. Erdoğan har infört undantagstillstånd i landets kurdiska områden, vilket avsevärt försvårat den kurdiska befolkningens dagliga försörjning och medfört flera brott mot mänskliga rättigheter från den turkiska militärens sida. Han har genomfört militära angrepp på grannländer och ockuperat andra länders territorium genom att låta turkiska militär gå in den syriska staden Afrin i Rojavaprovinsen, vilket är ett solklart folkrättsbrott. Och i det turkiska parlamentet har Erdoğan's parti med stöd av det högnationalistiska partiet MHP förlängt den turkiska ockupationsmaktens närvaro i Afrin. Erdoğan låter turkisk militär bomba de kurdiska områdena i Irak. Övergripping, mord och bombningar är vardag för hundratusentals civila kurder i Afrin och i gränsområdena i Kurdistan och Irak.

Erdoğan's kvinnohat är också uppenbart då Turkiet lämnat Istanbulkonventionen. Därmed legitimerar Erdoğan mäns våld mot kvinnor. Våldtäkt inom äktenskapet förvandlas till en familjeangelägenhet. Han har öppet förklarat att "demokrati inte är målet". Men vem ska styra landet då, om

inte folket i demokratisk ordning ska göra det?

Vilket statskick avser han då att införa? Denna lista av förbrytelser kan göras längre, men jag tvingas avstå av utrymmesskäl.

President Erdoğan har rest sin nationalistiska tuppkam allt högre samtidigt som landets ekonomi försämras och kurvorna i de ekonomiska diagrammen slaknar och slokar. Det är ett urgammalt knep att dölja inrikespolitiska misslyckanden med hjälp av en nationalistisk aggressiv utrikespolitik och försöka dölja sina egna misslyckanden genom att angripa omgivningen.

För ett par decennier sedan sökte Turkiet närma sig Europa. Man sökte medlemskap i EU men lyckades inte förverkliga vad som angavs i de så kallade Köpenhamnskriterierna när det gällde mänskliga rättigheter. Turkiska ledningar och myndigheter trodde tydligen att EU inte tog mänskliga rättigheter på allvar. Men när man upptäckte att EU gjorde det började man orientera sig i en annan riktning. Trots rivaliteten i religiösa frågor har i stället den turkiska regeringen sökt sig närmare Iran och Saudiarabien – något som knappast gynnar vare sig folken i Turkiet eller i Europa.

Sverige måste få EU att förmå den turkiska regeringen med dess hysteriske och maktberusade president att besinna sig och se verkligheten i ögonen och respektera de mänskliga rättigheterna och folkrätten. Görs inga påtagliga förändringar på den punkten kan den turkiska regeringen knappast kräva någon respekt från andra stater. Det är dags för Sverige och EU att driva frågan om en lösning på den så kallade kurdiska frågan.

När partier och rörelser som verkar för eller uttalar sitt stöd för kurdernas rättigheter, exempelvis HDP, kallas de och behandlas de som "terrorister". När sådana partier kommer över tioprocentspärren förbjuds de och dess ledare fångslas utan rättegång. När sådant händer handlar det inte om att skapa någon normalisering eller fredliga förhållande utan om politisk provokation och aggression.

När man terrorstämplar de kurdiska partierna PYD i Rojava i Syrien och PKK i turkiska Kurdistan öppnar man möjligheten för Erdoğan att fritt ockupera kurdiska områden i Syrien eller att bomba Irak, döda människor, förstöra bebyggelse, lantbruk och naturresurser och därmed omintetgöra försörjningsmöjligheterna för tusentals fattiga jordbrukare i gränsområden.

Terrorstämpeln har också förlamat Sveriges och EU:s möjligheter att agera och ta ställning emot Turkiet och kampen för kurdernas grundläggande rättigheter. Därför finns all anledning för Sverige och EU att tänka om och analysera och ompröva sina tidigare ställningstaganden i stället för att köpa Erdoğan's aggressiva politik och acceptera folkrättsbrott.

Med anledning av ovanstående vill jag fråga utrikesminister Ann Linde:

1. Vilka åtgärder avser Sverige som enskild stat och som medlem av EU att vidta för att förmå Turkiets regering och president att respektera folkrätten, demokratiska principer och mänskliga rättigheter?
2. Kommer ministern att i EU och för Sveriges del kräva frigivning av ledande HDP-politiker som Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ och andra folkvalda politiker på kommunal nivå och länsnivå?
3. Vad avser Sverige att göra för att utveckla de diplomatiska förbindelserna med Turkiet så att Sverige kan bidra till en mer demokratisk utveckling i ett Turkiet där mänskliga rättigheter, alla etniska folkgruppers rättigheter och kvinnors rättigheter respekteras?
4. Kommer Sverige att ta initiativ för att förmå Erdoğan lösa den kurdiska frågan genom en fredlig lösning?

.....

Amineh Kakabaveh (-)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch